

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

FAKULTA INFORMAČNÍCH TECHNOLOGIÍ

Typografie a publikování – 4 projekt
Citace

1 Sazba

Sazba (od „sázeti“) je původně tisková forma pro tisk z výšky (knihtisk), tvořená jednotlivými literami, případně obrázky. V širším slova smyslu hotová předloha pro tisk, zejména textová. [10]

Podle způsobu vyhotovení se dále dělí na ruční, strojovou, elektronickou sazbu a další.

Ruční sazba spočívá skládání jednotlivých kovových liter k vysázení do stroje a poté opětovnému ručnímu rozebrání. Jako forma tisku se objevila nejdříve, avšak kvůli časové náročnosti byla s pokrokem nahrazena. Strojová sazba již spoléhala na skládání jednotlivých řádků strojem. Nejmodernější elektronická sazba přišla s nástupem výpočetní techniky. [1] [10]

1.1 Knihtisk

Knihtisk je považován za jeden z nejvýznamnějších vynálezů. Ovlivnil jak vývoj lidské společnosti, tak i prakticky všechna odvětví naší činnosti. Přinesl způsob šíření vědomostí a vzdělanosti na dosud nevídané úrovni a v zdokonalené formě je využíván dodnes. [2] [3] [4]

První tištěná kniha se objevila v Číně již r. 868 s použitím techniky tisku z desky. V Evropě byl knihtisk objeven J. Gutenbergem nejspíše roku 1445. Knihtisk se nejprve rozšířil do dalších německých měst, brzy však i po celé Evropě. Jeho rozmach pomohl překlenout přechod ze středověku do renesance a stále je významnou součástí naší společnosti. [1] [8] [9]

1.2 Typografie

Nad sazbu a grafickou úpravou tiskovin se postupně vyvinul celý obor – typografie. V rámci typografie je zkoumáno, jak vhodně předávat informace prostřednictvím tištěných či elektronických materiálů. Důraz je kladen na přehlednost, účelnost a estetickou stránku. [5]

Zatímco v minulosti patřilo zabývání se sazbou pouze odborníkům, dnes může v té či oné formě publikovat téměř každý. Softwarové nástroje typu WYSIWYG (What You See Is What You Get), jako je například MS Word, nebo editory na jiném principu, např. L^AT_EX, však za uživatele nevyřeší vše. Ovládat zásadní typografické zásady by ideálně mělo být vlastní každému uživateli. Bohužel v praxi se najde mnoho lidí, kterým tato pravidla nic neříkají. [6] [7]

Reference

- [1] *Ottova všeobecná encyklopedie ve dvou svazcích*. Praha: Ottovo nakladatelství v divizi Cesty, první vydání, 2003, ISBN 80-7181-959-X.
- [2] Vynálezy, které změnily svět. *Otazníky historie Speciál*, , č. 1, 2014.
- [3] Baudis, R.: Knihtisk. *ABC, časopis generace XXI. století*, ročník 46, č. 22, 2002.
- [4] Menšík, M.: *Fenomén knihtisku v renesanci*. Bakalářská práce, Západočeská univerzita v Plzni, 2013.
- [5] Olšák, P.: Typografie a bakalářská práce. [online], [vid. 14.04.2019]. Dostupné z: <http://petr.olsak.net/typo/typoslidy-bpr.pdf>
- [6] Olšák, P.: Kam se poděla dobrá typografie? *Mensa*, , č. 5, 1996: s. 37–42.
- [7] Sirůček, M.: *Pravidle české digitální typografie*. Bakalářská práce, Vysoká škola ekonomická v Praze, 2006.
- [8] Steinberg, S.: *Five Hundred Years of Printing*. Oak Knoll Press, 1996, ISBN 1884718205.
- [9] Voit, P.: Knihtisk 15. a 16. století. [online], [vid. 14.04.2009]. Dostupné z: https://sites.ff.cuni.cz/uisk/wp-content/uploads/sites/62/2016/01/Knihtisk-15.-a-16.-stolet%C3%AD_Voit.pdf
- [10] Wikipedie, P.: Sazba. [online], rev. 1.10.2018, [vid. 14.04.2019]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Sazba&oldid=16500523>